

Zebrały i opracowały:
Barbara Michniak z ZSE w Katowicach
Iwona Tworuszka z Gimnazjum nr 2 w Katowicach

Aktualne zmiany w systemie awansu zawodowego (ze szczególnym uwzględnieniem awansu na nauczyciela dyplomowanego)

Opracowano na podstawie seminarium zorganizowanego przez MCDN na Targach Edukacyjnych w Krakowie w dniu 19 II 2005 roku, a także na bazie konsultacji z p. metodyk Aliną Zarzycką oraz w oparciu o Rozporządzenie MENiS z dnia 1 grudnia 2004r.

Z chwilą wejścia w życie rozporządzenia z dnia 1 grudnia 2004 roku obowiązują nowe wymagania i dotyczą one wszystkich, którzy są na ścieżce awansu zawodowego. Nie ma przejściowych norm. Jedynie § 17 nowego rozporządzenia mówi o nauczycielu mianowanym, który do 31 października 2004r. złożył wniosek o podjęcie postępowania kwalifikacyjnego. Wobec niego stosuje się stare przepisy.

Zmiany:

- Tylko nauczyciel stażysta ma obowiązek przedłożyć dyrektorowi szkoły wniosek o awans zawodowy. Nauczyciel kontraktowy i mianowany czynić tego nie musi – to on decyduje, czy chce podjąć wysiłek awansu – nie jest to obligatoryjne dla tych nauczycieli.
- Wprowadzone są przerwy w stażu. Jeżeli otrzymaliśmy awans na nauczyciela mianowanego, musimy odczekać, zanim złożymy wniosek o staż na nauczyciela dyplomowanego.
- W trakcie awansu nie dodajemy nieobecności – tak było przedtem. Teraz przedłużony zostaje staż, jeżeli jest 30 dni nieobecności ciągłej. Jeżeli nieobecność jest dłuższa niż rok – staż zostaje przerwany.
- W chwili obecnej nie ma przepisów dotyczących pisania planów rozwoju zawodowego. Powinien być napisany w oparciu o rozmowę z dyrektorem szkoły. Należy odpowiedzieć sobie na pytanie, czego oczekuje ode mnie dyrektor, szkoła? Plan rozwoju wypływa z **misji** i **wizji** szkoły. Może być modyfikowany. Dyrektor może pisemnie zobowiązać nauczyciela do zmiany planu rozwoju. Także sam nauczyciel może za zgodą dyrektora wprowadzać zmiany (aneks) do swojego planu rozwoju. Mówi o tym § 4 ust. 2 i 3. Komisja sprawdza również to, czy nauczyciel posiada umiejętność pisania planów i wprowadzania zmian, aneksów. Dyrektor może polecić wprowadzenie poprawek, zmian, aneksu w planie nauczyciela, jeżeli stwierdzi, że pojawił się jakiś nowy problem, szkoła otrzymała nowe zadanie i nauczyciel w tym uczestniczy.

- Wg nowych zasad nauczyciel ma do spełnienia obowiązkowo 3 punkty :

§ 8 ust. 2 pkt 1) uzyskanie pozytywnych efektów w pracy dydaktycznej, wychowawczej lub opiekuńczej na skutek wdrożenia działań mających na celu doskonalenie pracy własnej i podniesienie jakości pracy szkoły. Ten punkt wiele się nie zmienił, wypadło posługiwanie się technologią komputerową przeniesione do 2). Jednakże w centrum stają pozytywne efekty – jakie korzyści dało mnie, szkole i uczniom wdrożenie pewnych działań. Chodzi tu głównie o doskonalenie pracy własnej.

§ 8 ust 2 pkt 2) wykorzystywanie w pracy technologii informacyjnej i komunikacyjnej. Chodzi o wykorzystywanie w dziedzinie właściwej dla nauczanego przedmiotu. Przynajmniej raz w roku lekcja danego przedmiotu powinna być przeprowadzona w pracowni informatycznej. Można zrobić kursy i warsztaty, np. dotyczące zastosowania Internetu w edukacji czy przygotowywania prezentacji, ale na dyplomowanego nie wypada chwalić się kursem podstawowym obsługi komputera, bo to powinno być zrobione wcześniej. Z jakich programów korzystam (Word, Excel, programy edukacyjne i in.)? Wykazać umiejętność wykorzystywania komputerowego edytora tekstu (np. do pisania testów, sprawdzianów, kart pracy, dyplomów dla dzieci), grafiki komputerowej (np. obróbka zdjęć), animacji komputerowej, Internetu – korzystanie z encyklopedii multimedialnej, wyszukiwanie informacji, dokonywanie zestawień bibliograficznych (napisać, do czego to zostało wykorzystane), wykorzystać zestawienia bibliograficzne publikowane na stronach bibliotek. Można utworzyć grupę dyskusyjną z innymi nauczycielami z całej Polski, prowadzić pogawędki (wykorzystując komunikatory internetowe), wymieniać się materiałami za pomocą poczty elektronicznej. Można opublikować coś na stronie internetowej, otworzyć własną stronę. Pokazać wykorzystanie komputera do dokonywania obliczeń – arkusz kalkulacyjny. Można prowadzić komputerową ewidencję danych osobowych uczniów (w przypadku prowadzenia takiej ewidencji należy bezwzględnie przestrzegać Ustawy o Ochronie Danych Osobowych – przyp. red.). We własnym zakresie korzystać z zasobów informacyjnych i możliwości komunikacyjnych sieci Internet do wyszukiwania literatury pedagogicznej, wymiany doświadczeń, poszukiwania nowych rozwiązań. Pokazać, jak doskonalimy te umiejętności i co mi to daje w mojej pracy.

§ 8 ust 2 pkt 3) umiejętność dzielenia się wiedzą i doświadczeniem z innymi nauczycielami, w tym przez prowadzenie zajęć otwartych, w szczególności dla nauczycieli stażystów i kontraktowych, prowadzenie zajęć dla nauczycieli w ramach WDN lub innych zajęć. Dzielić się można z nauczycielami spoza własnej szkoły, np. przez sieć internetową. Można dzielić się na warsztatach, na lekcjach otwartych. Prowadzenie zespołu samokształceniowego też może zostać uwzględnione w tym punkcie. Można udostępnić innym nauczycielom referat, konspekt, czy opracowanie. Ważne, by zapytać o efekt nauczyciela, z którym się dzielimy – musimy otrzymać informację zwrotną i odpowiedzieć na pytanie, co mu to dało? W tym punkcie nie uwzględnia się studentów (nie są to bowiem jeszcze nauczyciele).

§ 8 ust 2 pkt 4) tu z 6 zadań nauczyciel ma obowiązek wybrać 3 zadania do spełnienia (przedtem trzeba było z 8 zadań wybrać 4)

- Novum: można spełnić jedno z wymagań punktu 4) wykazując się biegłą znajomością języka obcego. Oznacza to taką znajomość, jakiej się wymaga, by móc nauczać języka w szkole. Dla nauczyciela języka obcego musi być to drugi język – nie ten, którego naucza.
- Nie ma punktu, w którym jest mowa o kończeniu studiów podyplomowych i kursów kwalifikacyjnych.
- Nie ma obowiązku publikacji.
- Staż na nauczyciela dyplomowanego kończy się 30 maja. Nauczyciel mianowany oddaje sprawozdanie z realizacji planu rozwoju zawodowego dyrektorowi szkoły w terminie 30 dni od dnia zakończenia stażu. Objętość i forma sprawozdania zależna jest od wymagań dyrektora. Trzeba to z nim ustalić – w jakiej formie i w jakiej objętości należy przygotować sprawozdanie. Dyrektor ma 21 dni do dokonania oceny dorobku zawodowego nauczyciela za okres stażu, a nie 14 dni, jak to było przedtem. Ocena może być pozytywna lub negatywna, ale zawsze powinna być wartościująca (co z tego wynikało, że nauczyciel podjął takie działania, co zyskała szkoła). Dyrektor powinien przedstawić sądy wartościujące. Jeżeli ocena jest zdawkowa, można się odwołać i prosić o ocenę bardziej opisową. Od oceny nauczyciel może się odwołać. Nauczyciel ma 21 dni na odwołanie się od oceny negatywnej. W ocenie dorobku zawodowego powinno być stwierdzenie napisane przez dyrektora: "Wszystkie dokumenty potwierdzające wykonanie zadań przez nauczyciela w okresie stażu znajdują się w szkole". Kopie wszystkich dokumentów potwierdzających działania nauczyciela – zaświadczenia, podziękowania, potwierdzenia współpracy – są zgromadzone w szkole. Nie potrzeba więc, żeby nauczyciel zamieszczał w/w dokumenty w teczkę składanej do komisji, jeżeli dyrektor je przyjął i zaakceptował. Nie dołącza się zdjęć, filmów, itp. Dyrektor w ocenie dorobku stwierdza, że dane zadanie zostało wykonane.
- Panuje obecnie tendencja, by „odchudzać” tezek. Ważne są **efekty i korzyści**, jakie odniósł uczeń, nauczyciel, szkoła. Na egzamin czy na rozmowę można przynieść materiały, którymi ewentualnie można się pochwalić. Jeżeli w sprawozdaniu umieszczamy informacje o wydarzeniach sprzed i po stażu, mogę dołączyć potwierdzenie tego faktu, czyli potwierdzenie, zaświadczenie itd.
- Jeżeli pracujemy dodatkowo w innej szkole, to dołączamy pełną dokumentację z drugiego miejsca zatrudnienia.
- Po otrzymaniu od dyrekcji oceny dorobku zawodowego z oceną pozytywną nauczyciel mianowany ma 3 lata na złożenie te czki do komisji. Może więc jeszcze coś zrealizować, jakieś zadanie dokończyć. Wniosek adresujemy do Kuratora. W Katowicach składamy do Delegatury na ulicy Sokolskiej. Należy pamiętać o wzięciu kopii i potwierdzenie oddania. Nauczyciel ma prawo prosić, aby w komisji zasiadał przedstawiciel związku zawodowego. Zmiana:

w pracy komisji bierze udział przedstawiciel organu prowadzącego szkołę. W Rozporządzeniu MENiS w § 12 w pkt 3 jest zapis: „Komisja kwalifikacyjna analizuje dorobek zawodowy nauczyciela mianowanego ubiegającego się o awans na stopień nauczyciela dyplomowanego na podstawie przedłożonej przez nauczyciela dokumentacji oraz przeprowadzonej rozmowy, podczas której nauczyciel odpowiada na pytania członków komisji dotyczące wpływu działań i zadań zrealizowanych przez nauczyciela w okresie stażu na podniesienie jakości pracy szkoły, w której nauczyciel odbywał staż.”

- Przedtem komisja pracowała tylko 5 miesięcy – teraz pracuje pełny rok. Przeszeregowania płacowe następują jednak tylko 2 razy w roku: 1 IX i 1 I. Jeżeli ktoś uzyska stopień nauczyciela dyplomowanego pod koniec stycznia, to podwyżkę dostaje we wrześniu. Dwa terminy składania teczek:
 - do końca czerwca – wtedy komisja podejmuje decyzję do 31.08., a przeszeregowanie następuje od 01.09.
 - do końca października – wtedy komisja podejmuje decyzję do 31.12., a przeszeregowanie następuje od 01.01.
- W roku 2010 będzie można ubiegać się o tytuł honorowego profesora oświaty.
- Procedurą awansu zawodowego rządzi Kodeks Postępowania Administracyjnego, Karta Nauczyciela oraz w/w Rozporządzenie z dnia 01 grudnia 2004 roku.